

Nr 298.

Av herrar **Sylwan** och **Mannerskantz**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse om ändring i vissa delar av krigsavlöningsreglementet den 15 juni 1939 (nr 278) m. m.

I propositionen den 25 februari 1944, nr 232, har Kungl. Maj:t framlagt förslag till kungörelse om ändring i vissa delar av krigsavlöningsreglementet den 15 juni 1939 (nr 278) m. m.

I propositionen har departementschefen framhållit, att för närvarande inom försvarsdepartementet påginge utredning angående en fullständig revision av krigsavlöningsreglementet, samt att det nu framlagda förslaget avsåge blott vissa mera begränsade ändringar, vilkas genomförande framstode som särskilt angeläget, bl. a. frågan om reglering av avlöningsförmånerna för viss personal i krigsmaktens reserver.

Frågan om en revision av bestämmelserna om löneklassuppflyttning för reservpersonalen har vid flera tidigare tillfällen blivit föremål för prövning efter framställningar från berörda personalorganisationer. Från dessa sammanslutningars sida har påvisats, att dessa föreskrifter visserligen formellt likställde reservpersonalen med den aktiva personalen, men i praktiken ledde till att någon löneklassuppflyttning för förstnämnda kategori i regel aldrig komme till stånd. Särskilt orättvisa tedde sig dessa regler under nuvarande beredskapstjänst, då äldre reservpersonal inkallades till tjänstgöring. Det kunde icke anses rimligt, att exempelvis en 50-årig löjtnant i reserven under sådan tjänst alltjämt skulle avlönas i lägsta löneklassen, alltså i samma klass som en 25-årig löjtnant på aktiv stat.

Såsom framgår av propositionen, ha de från personalhåll framställda önskemålen tidigare beaktats dels av chefen för armén, som i ett den 2 april 1942 framlagt förslag till förordning angående personal i arméns reserver, förordade löneklassuppflyttning för reservpersonal efter tre års *anställning* i lägre löneklass, dels av 1942 års reservbefälssakkunniga, som föreslog en modifierad löneklassuppflyttning för denna personal vart sjätte år, dels ock av 1943 års riksdag, som vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 143 angående krigsmaktens reservpersonal visserligen icke fann tillräckliga skäl vara för handen för en snabbare löneklassuppflyttning under fredstjänst men uttryckligen förutsatte, att reglerna om sådan uppflyttning under beredskaps- och krigstjänstgöring skulle upptagas till prövning av Kungl. Maj:t i samband med pågående översyn av krigsavlöningsreglementet. Riksdagen framhöll vidare som sin mening, att frågan om reservpersonalens löneförmåner under sådan tjänstgöring måste bedömas ur andra synpunkter än när

det gällde spørsmålet om löneförmåner under normal fredstjänstgöring, enär reservpersonalen i det förra fallet kunde vara helt beroende av med anställningen i reserven förenade löneförmåner.

Sett emot bakgrunden av detta riksdagens uttalande kan det i propositionen framlagda förslaget icke anses utgöra någon tillfredsställande lösning av förevarande problem. Förslaget innebär visserligen en förbättring i lönehänseende, i synnerhet för de yngre reservofficerarna, som sedan stormaktskrigets utbrott så gott som oavbrutet varit inkallade i militärtjänst. Förbättringen är emellertid mycket betydelselös för de kategorier, i fråga om vilka en sådan tett sig mest påkallad, nämligen för de äldre befattningshavarna. För dessa ha de långa inkallelserna med i regel avsevärt reducerad inkomst icke sällan medfört svårartade rubbningar i ekonomi och framtida försörjningsmöjligheter. Dessa komma nämligen även efter den föreslagna ändringen att avlönas i en i förhållande till personalen på aktiv stat alltför låg löneklass. I allra gynnsammaste fall och under förutsättning av minst tre års tjänstgöring från den 2 september 1939 kunna sådana befattningshavare räkna med att den 1 april 1944 uppflyttas i tredje löneklassen inom graden. Följande löneklass torde i bästa fall kunna uppnås under loppet av år 1947. Övervägande antalet reservbefäl har emellertid hittills icke varit inkallade i den utsträckning som ovan förutsatts och komma alltså att i löneklasshänseende befinna sig i sämre läge.

Det förslag, som på grundval av 1942 års reservbefälssakkunnigas betänkande utarbetats inom departementet (departementspromemorian) men sedermera — trots tillstyrkan från flertalet hörda myndigheter — av ekonomiska skäl frångåtts av departementschefen, synes i förevarande avseende väsentligt gynnsammare. Genom att detta förslag utgår från den tid vederbörande varit *anställd* i reserv möjliggöres för de äldsta personalgrupperna att anses redan från och med inträdet av nuvarande beredskapsläge tillhöra den högsta löneklassen inom graden. Med hänsyn till vederbörandes levnadsålder, den ställning, han regelmässigt torde ha förvärvat i det civila livet och de därmed förenade inkomsterna, varom han ofta går miste under militärtjänsten, måste detta förslag — ehuru det givetvis icke torde motsvara de från personalhåll uppställda anspråken — anses rätt väl avvägt. I departementspromemorian föreslogs därutöver — för att icke denna beräkningsgrund vid längre tids beredskapstjänst skulle bli mer oförmånlig än nuvarande regler för löneklassuppflyttning — att fullgjord *tjänstgöring* skulle motsvara anställning under dubbelt så lång tid. För sådan yngre reservpersonal, som erhållit utnämning i graden åren närmast före den 2 september 1939 och därefter så gott som oavbrutet fullgjort beredskapstjänst, är detta förslag alltså oförmånligare än propositionens.

Över huvud taget synes vid valet av olika alternativ till löneklassuppflyttning för reservpersonal riksdagens ovan återgivna uttalande angående löneförmånerna under beredskapstjänst ha i allt för ringa grad beaktats. Uppen-

barligen förutsatte riksdagen, att förmånerna under sådan tjänst skulle vara större än vid tjänstgöring under normala fredliga förhållanden. Om emellertid hänsyn toges till reservbefälstraktamentet, som utgår under fredstid till personal med eget hushåll vid tjänstgöring utom bostadsorten, bliva de ekonomiska förmånerna enligt nya reservbefälskungörelsen i många fall gynnsammare än såväl de i propositionen föreslagna som ock de i departementspromemorian ifrågasatta.

Ehuru sålunda intet av de här behandlade förslagen var för sig kan anses ägnat att läggas till grund för lagändring, torde böra övervägas, huruvida det icke vore möjligt att på grundval av dem båda finna en form, som bättre överensstämde med riksdagens uttalande. Därvid synes en godtagbar lösning kunna vinnas, därest propositionens förslag kompletterades med en föreskrift av innebörd, att sex års anställning i reserv finge — på sätt i departementspromemorian föreslagits — för bestämmande av löneklass likställas med tre års anställning på aktiv stat. Därigenom skulle den äldre personalens berättigade intressen av löneklassuppflyttning efter ålder kunna tillgodoses samtidigt som efter den 2 september 1939 fullgjord beredskapstjänst finge tillgodoräknas på sätt som föreslagits i propositionen.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition, nr 232, angående ändring i vissa delar av krigsavlösningsreglementet måtte besluta det tillägget till det i propositionen framlagda förslaget, att den i 5 § k) omförmälda reservpersonalen jämväl medgives att för bestämmande av löneklass likställa anställning i reserv i sex år med tre års anställning på aktiv stat.

Stockholm den 22 mars 1944.

Eilif Sylwan.

Axel Mannerskantz.